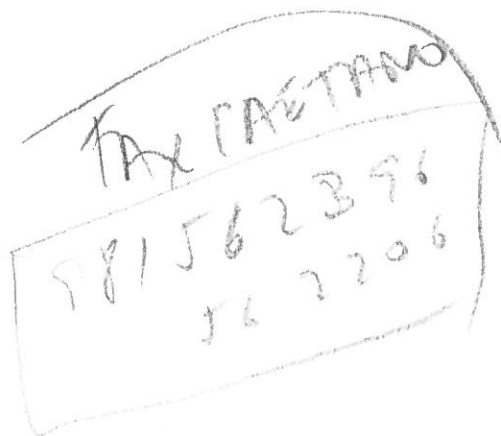

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

A POLÍTICA ECONÓMICA DA UNIÃO EUROPEIA NO TRATADO DE MAASTRICHT

Apresentada por Xose Manuel Beiras

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

No plano económico, os acordos de Maastricht (Tratado da União Europeia) conteñen un deseño de política económica e marcan unhas pautas de actuación das institucións da CE sobor da base económica do espazo abranguido polo marco institucional comunitário, que amosan as seguintes características reveladoras doutras tantas eivas:

1 - Unha política de servidume absoluta á estratexia do grande capital transnacional.

En rigor, trátase dunha estratexia de política económica deseñada polos centros de poder do grande capital financeiro e definida sectorialmente polas grandes corporacións transnacionais nos diversos ramos, para ser veiculizada e aplicada a traveso da normativa elaborada e acción de goberno exercida polos órganos do poder executivo da CE con sede en Bruxelas (o Consello e a Comisión europeos).

Non se trata, pois, dunha estratexia elaborada de abaixo a arriba, por integración dos deseños de política económica axeitados á realidade de base e á problemática xenuína das diversas economías que compoñen o espazo da CE. Nen tan siquiera a partir das estratexias de política económica dos Estados membros da Comunidade. Pola contra, é un deseño estratéxico elaborado dende arriba, polos centros de decisión dunha trama que transcende e interpenetra as fronteiras e os poderes políticos dos diversos Estados. Un deseño ao que os Estados membros da CE terán que axustarse, séxalles doado ou non, modificando no que compra as súas respectivas orientacións de política económica, que a partir aí xa non poderán definir eles en función das características e necesidades das súas propias bases económicas, senon da converxencia cara a plena acomodación ás pautas uniformes definidas pola CE. Noutras verbas: os acordos de Maastricht son a consecuencia do precedente proceso de transnacionalización do capital no recinto do MCE e da conseguinte concentración do poder e centralización das decisións nos circuitos financeiros e nos sectores chave dos aparellos produtivos do conxunto da CEE. Ese entramado subsume progresivamente e somete ás súas decisións estratéxicas aos grupos empresariais outrora dominantes nos diversos espazos rexionais ou nacionais sen fronteiras (como Galiza) e mesmo nos diferentes ámbitos políticos estatais, até constituir unha rede de poder paralela á dos distintos aparellos de Estado. Un entramado que constitúe un anacronismo seguir a denominar "sector privado", pois configura un poder supraestatal e, por riba, centralizado e alleo ás estruturas democráticas de vertebración política das sociedades e os pobos europeos. Ese poder paralelo é o que dicta os acordos de Maastricht e os contidos primordiais das normas do TUE, que terán como executores político-

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

institucionais ao Conselho e á Comisión europeus.

2 - Unha política letal para o desenrolo económico endógeno dos diversos pobos europeos e para unha DIT baseada nas suas respectivas vantaxes comparativas.

O proceso de mutilación que está a padecer a economía galega dende hai máis dunha década non é froito do azar, nen de eivas conxénitas propias, nen de erros ou deficiencias na negociación da adhesión española á CEE ou desaxustes transitorios no proceso de integración. Está no cerne da lóxica que preside e inspira o TUE asinado en Maastricht, os seus principios estratéxicos e as suas regras de xogo. Se o deseño da unión económica non o elaboran os pobos europeos nen tan siqueur os Estados membros, senon o entramado económico e a rede de centros de decisión dos grandes grupos transnacionais, é natural que ese deseño responda á sua lóxica de asignación de recursos, e non á das estruturas produtivas de cada país - Galiza e demais - nen siqueur de cada recinto estatal. E canto menos central e máis periférica sexa a economía de cada quen dentro da CEE, canto menos se axuste ao prototipo dunha estrutura desenrolada e máis feito teña de estrutura subdesenvolvida, tanto menos encaixábel resultará no deseño de DIT concebido polo capital transnacional, construído no proceso de transnacionalización dos procesos produtivos e das decisións económicas, e posto en música no tratado da Unión Europea. É o deseño dunha estrutura tentacular que pivota no centro do subsistema económico transnacional europeu, como os oito brazos dun xigantesco polbo.

O problema de dous sectores produtivos galegos tan dispares, anque estratéxicos os dous para a nosa economía, como a construción naval e a gandeiría, non radicaba nen radica nos seus niveis de "produtividade" ou nos seus degraus de "competitividade". En plena crise (léase "reconversión" desmanteladora) da construción naval galega, mentras o Goberno español, coa excusa de acatar directrices europeas, negábase a que o repertorio de subvencións ao sector superase en conxunto o vinte e algo por cen do valor da produción, no Estado francés as mesmas subvencións ao mesmo sector achegábanse ao cincuenta por cento. No tocante ao sector gandeiro, agora mesmo aínda, unha "subdesenvolvida" explotación agraria galega ou calquera outra do Estado español recibe, en promedio, vinte veces menos subvencións (154.000 pts fronte a 3.700.000 pts) que unha calquera das "modernísimas" explotacións agrarias holandesas ás que disque temos que tomar como modelo de "produtividade" e de "competitividade". Os grandes cortan o bacallau ao seu gosto, e o seu Santo Oficio impónnos a todos a sua interpretación suténtica da Biblia do economicismo, sob pena de excomunión e confinamento nos infernos da marxinação.

Non. O problema dos sectores produtivos que foron até agora, son aínda, ou resultan ser potencialmente claves para a nosa estrutura económica e para as nosas especializacións produtivas na DIT, consiste en que non cadran co deseño de DIT que o grande capital transnacional tenta impor como sobranceiro

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

no conxunto da CE. E cando non é así, cando algo encaixa, daquela o sector en cuestión é invadido e expropiado de mans galegas por ese mesmo capital transnacional para incorporalo á súa rede e manipulalo como un simples elo dunha cadea movida por decisións centralizadas a nivel europeo ou mesmo mundial - como no caso de sectores tan dispares tamen, e con potencial tan relevante para unha estratexia de desenvolvemento endógeno, como a acuicultura ou a mineiría "galegas". Para eses centros de decisión transnacionais, as empresas e factorías da súa rede só están na xeografía e non tal na economía dos países nos que se ubican, como sinalaron hai xa decenios os mais lúcidos economistas latinoamericanos da CEPAL.

Nestas condicións, as consecuencias que se derivan do dito son dúas primordiais:

1ª - A división do traballo interna (DTI) da economía de Galiza ou calquer outro país europeo análogo, ou sexa a existente estrutura do seu aparello produtivo, e mais o conseguinte repertorio de especializacións produtivas, non conta en absoluto para a política económica da CE. A ese respecto, resultan irrelevantes as vantaxes comparativas dunha economía como a galega no contexto económico internacional que deron lugar á configuración das nosas especializacións produtivas na DIT e, pola mesma, á formación e medre dos sectores exportadores (sexan istes a conserva de peixe, a construción naval, a pesca industrial, ou a gandeiría bovina e o sector lácteo). Todo depende de que esa estrutura sectorial encaixe ou non, interese ou non, coincida ou colisione, coa estratexia de DIT e de especializacións produtivas cardinais deseñada polos poderes económicos transnacionais para o conxunto da CE e inspiradora do TUE e das regras de xogo que corresponde executar ao Consello europeo de Bruxelas.

Ora, a experiencia histórica xa ten demostrado, fóra e mesmo tamen dentro de Europa, que semellante estratexia resulta fadalmente incompatíbel con calquer DIT minimamente respeitosa cunha racional diversificación da estrutura produtiva interna das economías membros do espazo global abranguido, neste caso o europeo da CE, e especialmente agresiva a respecto das periféricas, como a galega, que séran sometidas (xa están a seren sometidas) a unha brutal simplificación e desertización, ao estilo do acontecido en Latinoamérica ao longo de todo este século. Para canto mais cando esas economías carezan de aparello de Estado e poder político propios, como acontece con Galiza aínda hoxe.

2ª - Volatilízanse calisquer posibilidades, mesmo potenciais, de desenrolo endógeno das economías que non formen parte do centro do sistema, ou nas que non se teñan desenvolvido, cando menos, estruturas produtivas dos tramos de cabeceira dos circuitos produtivos da rede transnacional.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

É de caixón. O desenrolo endógeno e autocentrado esixe unha conceición da estrutura produtiva e unha lóxica de asignación de recursos plantexada desde dentro e en función da economía e a sociedade do país como conxunto internamente vertebrado. Isto faise imposible cando resulta que cada sector da economía dese país non é máis que un segmento dunha estrutura radial que, comandada dende o centro do sistema, se despreza en círculo por toda a CE deica as extremas do seu espazo xeográfico e económico. Ao ser así, as actividades produtivas que se localizarán en cada economía serán as que conveña a esa estrutura radial do entramado produtivo transnacional, e non as congruentes entre si para o desenrolo endógeno desa economía, nen tampouco as acaidas para o aproveitamento das súas vantaxes comparativas na DIT coas correlativas especializacións produtivas nos conseguíntes sectores exportadores.

Por riba, nese entramado radial, os procesos produtivos e os circuitos económicos dispóñense de xeito que os tramos xeneradores de meirandes alicuotas de valor engadido - e polo tanto de renda e ingresos - localízanse no centro, nos espazos metropolitanos do sistema, enxendrando ou agudizando un desenvolvemento desigual e un crecemento cada pouco máis desequilibrado do conxunto en favor do centro, cunha extraversión e crecemento cara fóra dos espazos periféricos - que é exactamente a antítese dun desenrolo endógeno e autocentrado. E cando non é así, os circuitos financeiros, tamen radialmente dispostos, e as transferencias ou remesas dos beneficios das filiais ás matrices das transnacionais, máis outra serie de coñecidos mecanismos, encarréganse de sorber e espoliar a meirande parte do excedente económico xenerado mal que ben neses espazos periféricos.

Deste xeito, o Tratado de Maastricht condea a Galiza e a toda a "peripheral Europe", como a denominara Dudley Seers, ao confinamento na dependencia e no subdesenvolvemento económicos. Pasaremos a ser "colonia da corte madrileña" como dixera Antolin Faraldo hai máis de século e meio, a sermos directamente colonia interna da Europa rica, dos omnímodos centros de poder deste continente. A Europa "do Sul", ou sexa, a periferia económica europea - anque parte dela esteña xeograficamente ao noroeste ou ao leste - pasamos definitivamente a ser, a respeito do Estado alemán, o equivalente de Latinoamérica a respecto dos USA, só que, por riba, dentro das fronteiras institucionais e políticas do imperio, directamente sometidos como súbditos ao aparello de Estado, ás leis e á policía metropolitanos: os configurados no TUE asinado en Maastricht.

3 - Unha política monetaria contumaz, ao servizo do capital financeiro, dirixida á creación dun Sistema Europeu de Bancos Centrais (SEBC) e un Banco Central Europeu (BCE) reservados aos máis fortes, centrada tan só en impor uniformidades formais e nominais, e desentendida das diverxencias socioeconómicas reais que vai enxendrar ou agravar.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

da nova UEM e dicta a política macroeconómica da CE: só eses "axentes" poden ter e teñen de feito interés en que a política económica sexa monetarista ou dito doutro xeito son eses poderes económicos os que teñen en xeral mais interese en que non se governe a converxencia das políticas salarial e laboral, fiscal, de rendas, etc., porque son os que se achan en condicións privilexiadas para tiraren proveito das disparidades interestatais en fiscalidade, salarios, mercados e lexislación laborais, cargas sociais e así seguido, ou sexa, en todas as variábeis que lles permiten xogar coas diferentes taxas de explotación e niveis de custes nas diversas localizacións da súa rede centralizada de empresas e factorías e por todo o espazo da CE. Cando menos entramentras esa política monetarista non teña surtido os seus efectos e non teña entrado en vigor a política monetaria única elaborada en exclusiva polos "grandes", como veremos que está previsto para a fase final do proceso.

Mais o peor de todo é a gravísima consecuencia que se deriva da opción monetarista, e que, ésta si, xa foi posta de relevo, cando menos nalgúns dos seus aspectos, por algunhas forzas políticas e sociais, por especialistas mesmo con ideoloxías non coincidentes, e até por algúns activos participantes no proxecto europeo concluído en Maastricht, sensíbeis eles aos serios problemas que este aberrante enfoque monetarista via suscitar - como o propio Delors. Ese gravísima consecuencia pódese sintetizar no seguinte: sacrificarase todo a unha "converxencia" meramente nominal e formal das diferentes economías do espazo da CE en indicadores uniformizados que son simples epifenómenos da realidade económica profunda, e pagarase - mellor dito, pagaremos a maioría e cobrará unha minoría - o enorme custe dunha efectiva diverxencia real acumulativa entre as diferentes economías e elementos compoñentes das mesmas que integran o espazo conxunto da CE.

Primeiro, diverxencias acrescentadas entre clases sociais: proletariado e campesiñado levarán a peor parte, cun brutal incremento da taxa de explotación e no seu caso do paro, directamente ou a traveso da esfera da circulación e do desproveimento de servizos sociais (caída do salario social) que constituían conquistas históricas das clases traballadores e, até hoxe, resultaba inimaxinábel que fosen postas en custión polo poder establecido. Mais non van ser só o proletariado e o campesiñado: clases ou segmentos pequeno-burgueses vencellados ao comercio e outros ramos dos servizos, pequeno e mediano empresariado, tamen van sufrir sensibelmente eses custes, especialmente nas economías periféricas onde esa política vai mallar no lombo do conxunto das camadas populares.

Segundo, diverxencias crecentemente agravadas entre as economías do centro e da periferia da CE, usualmente denominadas co eufemismo de "desequilibrios rexionais". Tres décadas e meia de existencia do MCE, con dúas décadas de aplicación da chamada Política de Desenrolo Rexional e os recursos do FEDER - que efectivamente "fede" cada vez máis - ilustran, en retrospectiva, verbo do que, en prospectiva, nos agarda aos periféricos coa política monetarista cociñada en Maastricht: os "desequilibrios rexionais" non fixeron outra cousa que medrar constantemente nesas décadas, fosen

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

expansivas ou contractivas as fases cíclicas, multiplicándose o valor dos indicadores que miden os desniveis económicos entre Calabria e Hamburgo, Gales e Paris, ou Galiza e Milano, mais tamen, dentro de cada ámbito estatal, entre Calabria e Torino, Gales e Londres, ou Galiza e Barcelona. Pois vai ser moito pior ainda: ao xeito da atracción dos corpos celestes conforme á lei da gravitación universal tamen eiqui a forza de atracción está en razón directa da masa e inversa da distancia. Dende Maastricht en diante, a masa do novo centro solar é moito meirande e a distancia institucional por meio moito máis curta: a forza centrípeta que imos padecer vaise reduplicar, e sorberános recursos e excedente económicos coma quen sorbe chicolate cunha canivela.

Finalmente, diverxencias intersectoriais combinados coas devanditas, con "reconversións salvaxes" e inordes, nen tan siquer reguladas, nen tan siquer definidas nen nomeadas como tais, sen fondos de promoción nen gaitas polo estilo, ao xeito que xa estamos a padecer en Galiza, concomitantes coa consolidación da estrutura radial da DIT á que fixemos demorada referencia noutro punto deste documento.

Pero hai mais. Sabido é que, dende denantes xa de térense concluído os acordos de Maastricht, os que andaban nesa feira non ocultaban que se estaba a deseñar un proceso de unión económica europea en dúas velocidades. O ministro Solchaga e compañeiros mártires do Goberno PSOE do Estado empregaron de abondo esas "divinas palabras", anque naturalmente sen espicaren nunca o cerne da custión. Vexámolo.

Dende que se poña en aplicación o tratado de Maastricht - se é que se chega a tal situación, cousa que está por ver e cada día vése menos crara, cando menos nos seus termos actuais - ábrese un período transitorio que, baixo certas condicións, remataría no 1997, ou en todo caso no 1999. É o período que abrague a fase conducente á entrada en funcionamento do Sistema Europeo de Bancos Centrais (SEBC) e máis do Banco Central Europeo (BCE), ou sexa, o Banco de Estado da propia CE. Análogo, poñamos por caso, ao que é o Federal Reserve System ou Sistema da Reserva Federal en USA, o SEBC estaría integrado polos Bancos Centrais dos Estados membros, sobor del apousaría o BCE, e o ecu pasaría a ser a divisa ou valuta da CE como tal e convertida en moeda única, do mesmo xeito que o é o dólar verbo da USA. O SEBC e o BCE serían, a partir de aí, os artífices da única política monetaria e financeira da CE - e por certo, con meirande degrau de autonomía aínda, a respecto do poder político executivo comunitario, do que teñen hoxe polo común os bancos centrais verbo dos respectivos gobernos nos diferentes Estados europeos: sería o paraíso dos tecnócratas das grandes finanzas, "a-políticos" todos eles, como é notorio, e que ideoloxicamente o mesmo adoitan valer para un roto que para un descosido. Mais non imos analizar a problemática dese esquema institucional nen as consecuencias políticas que conleva. O importante está antes dese punto de chegada.

Nefeito. No SEBC non entrarán todos os Estados actualmente membros da CE, senon só os que, durante a fase transitoria, cumplan as condicións que impon a política monetarista instituída en Maastricht.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

Esas condicións a cumprir por cada Estado son cinco, aunque non todas se computan durante todo o período desta fase:

1ª - A súa taxa de inflación, medida polo IPC, non pode ser superior en mais de 1'5% á media dos tres Estados que a teñan mellor, ou sexa, máis baixa.

2ª - O déficit presupostario - dos Presupostos Xerais do Estado, claro é - non poderá ultrapasar o equivalente ao 3% do PIB.

3ª - A débeda pública acumulada non poderá ascender a mais do equivalente ao 60% do PNB.

4ª - O tipo de interese nominal meio a longo prazo non poderá superar en máis do 2% á media dos tres Estados que teñan mellor (mais baixa) taxa de inflación.

5ª - A cotización da súa moeda non poderá fluctuar en máis dun 2,5% arredor do tipo fixado no SME (Sistema Monetário Europeu) - o que, no argot do ramo, se chama "manterse na banda estreita" das fluctuacións dentro do SME. E, ollo!: o Estado en cuestión terá que cumprir esa condición sen devaluar a súa moeda a respeito da de calquera outro dos estados membros da CE.

Se para o remate do 1996 hai sete Estados (a metade máis un dos actuais doce membros, moi democrático todo) que cumplisen todas esas condicións, o 1/1/1997 entra en funcionamento o SEBC. Mais, naturalmente, nese "clube" só entrarian como membros os sete ou máis Estados "cumplidores", non os restantes. De non haber para esa data sete Estados cumpridores, adíase a cuestión deica o remate do 1998. Mais, desta, por poucos que sexan os Estados cumpridores das condicións, em todo o caso o 1/1/1999 constitúese de vez o SEBC, e só serán membros do Sistema eses Estados: o resto fican fóra do SEBC e, portanto, da participación na elaboración da política monetaria única da CE.

Na actualidade, só dous Estados (Francia e Luxemburgo) cumpren as catro primeiras condicións. A propia Alemaña non cumpre (anque por décimas) a la taxa de déficit público. O Estado español só cumpre a relativa á débeda pública acumulada. Portugal e Grecia non cumpren nengunha das catro. E no tocante á cotización das divisas respeitivas e á consigna de non devaluar unilateralmente, xa se bota de ver o que acaba de ocorrer coa peseta e tamen coa lira. O panorama é fino. Claro que o tratado de Maastricht aínda non entrou en vigor...

Resultaria imposible, sen extendérmonos de xeito eiqui improcedente, expricar para profanos o labirinto de implicacións múltiples e diversas que ten este auténtico xeroglífico, ou mais ben cábala, para as marxes de manobra de cada estado na elaboración e condución da súa propia política, non xa financeira, senon económica en conxunto. Mais algunhas cousas importantes son doadamente comprensíbeis:

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

O TUE institucionaliza unha Unión Económica e Monetaria (UEM) dentro da CE. É dicir: até agora existía unha CEE, cun MCE sen fronteiras internas (pola aplicación das tres liberdades de circulación interna, de mercadorias, capital e traballadores), constituída cara o exterior en unión alfandegaria (unha soa fronteira só para tráfego de mercadorias, non de forza de traballo), e dotada de políticas institucionais comúns só para a agricultura (a PAC), para os desequilibrios rexionais e para a dotación e manexo dos correlativos "fondos estruturais" (FEOGA e FEDER), amén de directrices políticas fragmentarias para certas "reconversións" sectoriais, para a hipócrita "salvagarda da competencia" (regulación das transferencias estatais a empresas ou sectores, en realidade manexada para eliminar competidores molestos non poderosos e para desmontar a vontade o sector público empresarial segundo conviñese), ou para a non menos hipócrita "beneficencia" comunitaria (o FSE).

Dende Maastricht, co TUE, a Comunidade Económica elévase formalmente ao rango de Unión Económica e Monetaria (UEM). Mais, en realidade, o propio enunciado do novo rótulo delata que o único "avance", a única modificación cualitativa relevante nese paso de "Comunidade" a "Unión" consiste mesmamente no establecemento dunha unión Monetaria. Ou sexa, ao criarse a Unión Europea, as institucións políticas do Goberno comunitario non van dirixir o conxunto dunha política económica e social globalmente congruente, non van manexar combinadamente as diferentes ^{palancas} e resortes de acción política nos diversos eidos da realidade socioeconómica, mesmo que fose - como é - concebido e deseñado todo elo dende arriba. Non se xeneraliza o que na CEE era a PAC para o sector agrario a todos e cada un dos restantes sectores productivos. Non se vai gobernar tampouco cunha política macroeconómica que abraza e vertebrase as políticas fiscal e tributaria, salarial e de rendas, laboral e social, e así seguido. Non. Só a política monetaria vai ser a nova atribución do poder executivo da CE (anque nalgúns dos outros eidos se incrementen a iniciativa e atribucións do Consello e a Comisión, pro en medida comparativamente irrelevante).

Ora, deste xeito, a política monetaria pasa a ser a ^{palanca} ~~palanca~~ (de mando) primordial e sobranceira para a acción de goberno da Unión Económica, ou sexa, para imprimirlle a dirección que conveña ao conglomerado económico da CE. E este feito encerra fundamentalmente dous significados reveladores e unha gravísima consecuencia.

Significa, primeiro, que a CE, en Maastricht, aposta por unha política monetarista, ou sexa, pola peor das archiconvencionais "recetas" economicistas dispoñíbeis en botica para o deseño e condución dunha política macroeconómica.

Nefeito, facer política monetarista non consiste en utilizar a política monetaria como un dos elementos da política macroeconómica, senon en darlle á política monetaria a primacia. A CE, en Maastricht, non só lle dá a primacia, senon mesmo a exclusividade, como acabamos de ver. Significa tamen, en segundo lugar, a confirmación de que efectivamente é o capital financeiro e, portanto, os grandes grupos transnacionais, quen diseña e impon a estratexia

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

a) O primeiro dilema plantéxase entre "estabilidade" e "crescimento". En toda sociedade clasista e con economía de mercado, é virtualmente imposible o crecemento económico sen inflación. Mesmo sen tratarse do crecemento entendido como desenvolvemento, ou sexa, como proceso acumulativo de medre da economía, a propia teoría económica convencional, ao analizar os ciclos económicos como oscilacións fluctuantes que non implican de seu crecemento económico sostido, deixou sentado o principio de que nas fases expansivas desas oscilacións rexístrábanse alzas de prezos, salarios e ocupación, e nas fases contractivas o contrario, coas correspondentes tendencias inflacionistas nas primeiras e deflacionistas nas segundas. A novidade da crise desencadeada dende os anos 70 consistiu precisamente en que, mesmo na fase contractiva que enxendrou, disparouse a inflación - con grave desconcerto dos grandes cerebros do "economics", que non souberon cousa mellor que inventaren aquel enxendro de palabra e concepto nomeado "estanflación", ou sexa, estancamento máis inflación. Mais aínda nunca houbo unha fase expansiva sen inflación ou con inflación cero, fora no centro ou na periferia do sistema. Para canto máis no crecemento económico: non existe exemplo histórico ningún de crecemento sostido dunha economía capitalista sen correlativa inflación, e de feito é patente que ningunha moeda do planeta, nen siquer o dólar, ten hoxe o valor adquisitivo interno que tiña hai décadas. Pro, asemade, canto menos desenvolvida ou máis subdesenvolvida é unha economía mais imposible lle resulta medrar sen inflación, e mesmo mais altas son as taxas de inflación que tem que aturar para medrar a ritmos que lle permitan reducir distancias a respeito das economías desenvolvidas.

Nestas condicións, aplicarlles ás economías periféricas, mesmo que se trate da periferia interna á propia CEE, unha política monetarista, supón condealas a perderen posicións no conxunto, ao estancamento ou mesmo á regresión, poisque en economías así non é posible o status quo, ou progresan ou recúan. Lembremos que a política monetarista de Milton Friedman - esa atrocidade obtusa anticientífica aplicada a golpe de armada imperial e pinochetazos diversos - esganou dende hai dúas décadas o desenrolo de toda a América Latina, enxendrou nela unha miseria sen precedentes, disparou o endebedamento externo, e, obviamente, nen siquer contivo a(s) inflación(s) nen deparou outra "estabilidade", a cambio do "non crecemento", que a dos negocios das transnacionais ianques - que ademais de estabéis seguiron a ser crecentes, por suposto, seguramente para deixaren quedar ben ao Friedman.

As conclusións son evidentes:

1ª - Só as economías máis potentes e desenvolvidas poden permitirse o luxo de non medrar apreciabelmente para reduciren a taxas inapreciábeis a inflación, limitándose a manteren simplemente no seu fenomenal nivel o aparello produtivo, o poder adquisitivo interno e externo, e os standards de vida dos seus cidadáns: léase Alemaña ou Holanda, como exemplos máis seguros.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

2ª - As economias da CE que máis precisan medrar e desenvolverse, ou acatan as condicións de Maastricht e seguen a ser fracas e probes fronte a Alemania, ou incumplen esas condicións para achegárense ao "nível alemán", pro daquela quedan fóra do "clubes dos banqueiros ricos" do SEBC e, pola mesma, á mercede deles - ou, claro está, se liscan da CE. Neste caso, resulta patente o dilema, e como tal dilema, esencialmente insolúbel.

Engadamos somentes, en fin, que o cumprimento da condición 4ª, relativa ao tipo de interese, plantexa problemas análogos aos da taxa de inflación, cos que están emparentados. Non en van o propio enunciado da condición 4ª (tipo de interese) enlaza a verificación so seu cumprimento co mesmo indicador referencial do cumprimento da condición 1ª (taxa de inflación): nos dous casos, a base de referencia constituena os tres Estados con mellor taxa de inflación, e non, como puidera parecer lóxico, os tres Estados con máis baixo tipo de interese no caso da condición 4ª.

Ao cabo, se o IPC (indicador da inflación) reflexa os precios das cousas ou mercaderías, o tipo de interese expresa o precio do diñeiro ou dos capitais. Curiosamente, velai en escea todos os precios relevantes nas economías de mercado, agás precisamente un fundamental, que non asoma por ningures explicitamente aludido neste repertorio de condicións: o precio da forza de traballo, o nivel de salarios - Qué raro despiste de política económica!

b) O segundo dilema xurde adrede do corsé enfundado á política orzamental do Estado, e proxéctase en varios pares de contradicións: entre "equilibrio presupostario" esixido e "investimentos públicos" indispensábeis; entre "austeridade orzamental" e "redistribución da renda"; entre "suficiencia de ingresos" e "fiscalidade progresiva"; entre "eliminación do déficit" e "efectos multiplicadores keynesiáns" - infeliz lord Maynard Keynes, repara ónde e quen te foron enterrar!.

Por se as condicións de estrita política monetaria non abondasen (precios, interese e tipo de cambio), a interdicción do déficit público bloquea o manexo da política orzamental e deixa ao estado maniatado e reducido á función de xendarme do grande capital financeiro. Porque, obviamente, o equilibrio presupostario esixido, no contexto social no que compre acadalo, non se vai operar elevando a presión tributaria con equidade fiscal para poder manter e incrementar os niveis de gasto público necesarios para cubrir as prioridades, acadar os obxetivos e cumprir as funcións inexcusabeis de todo o sector público merecente de tal nome nunha sociedade actual. Non digamos xá a mínima e indispensábel cobertura de servizos públicos, dotación de capital social básico e outras elementais orientacións redistributivas do gasto público que dende hai medo século, ningún rexime político do planeta, nen o máis reaccionario, ousara iñorar! Trátase, en concreto, de dismantelar o que aínda restaba en pé do bombardeado edificio do "Welfare state", do estado do benestar construído polas socialdemocracias despois da grande depresión dos anos 30 e o remate da IIª Guerra Mundial. E por se algunha astucia adroleira permitise manipular como

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

válvula de seguridade un habelencioso manexo da emisión de débeda pública, tamen se tapon a ese respiro coa rolla da condición 3ª.

Para o proletariado, campesiñado e clases populares en conxunto da maior parte do espazo territorial, económico e demográfico da CE, estes plantexamentos supoñen unha agresión inconcebíbel en calquera outra conxuntura histórica de Europa desde o tempo dos reximes fascistas e nazis. Política despiadadamente antisocial, que nen siquer conta co contrapeso dun deseño de política laboral e social merecente de tal nome, como veremos despois.

Para Galiza, esta perspeitiva de bloqueo e involución contractiva da política orzamental do estado ten implicacións singularmente graves e ameazadoras. Nefeito, sendo como é unha das Comunidades Autónomas (CA) máis probes, subdesenvolvidas e en grave crise de todo o Estado español, carecendo como carece da máis elemental autonomía financeira, dependendo como depende case absolutamente nos seus ingresos dos fondos que se consignen nos Orzamentos Xerais do Estado, e tendo suscrito como suscribiu a Xunta de Galiza o pasado Xuño un novo modelo de financiamento das CA do Estado intrinsecamente lesivo para as súas necesidades presupostarias e discriminador para ela no reparto da masa financeira entre as diferentes CA, resulta difícil imaxinar cómo poderá sobrevivir á asfixia que, tamen por este veyro, lle van ocasionar as emanacións fétidas do Tratado de Maastricht.

c) Finalmente, resulta palmario, a estas alturas, que non se trata dunha "Europa de dúas velocidades", senon de varias máis:

1ª - A dos que podan e queiran integrarse no clube do SEBC-BCE (eixo Franco-Aleman máis Países Baixos).

2ª - A dos que queiran e non podan (a periferia, dende Grecia a Irlanda, pasando por Portugal e polo Estado español que non poderá chegar á meta sen rebentar á besta).

3ª - A dos que podan e non queiran, sexa porque non ratifiquen o Tratado ou sexa porque só o suscreben parcialmente (como Dinamarca ou Gran Bretaña, que nen se comprometeu en política laboral e social, nen sequer aposta polo ecu como moeda única, por mor da libra, anque no caso de ir adiante a conversión do ecu en divisa da CE sería moi grave para a libra e para a Bolsa de Londres ficar fora).

4ª - A dos países europeos desenvolvidos que aínda non están na CEE (Suiza, Suecia, Noruega, Austria), e que disque queren entrar.

5ª - A dos problemáticos "países do Leste", que recibiron bautismo de europeos, pro están a agardar pola confirmación.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

4 - Unha política anti-social, ferozmente agresiva contra as clases traballadoras e por extensión, contra o conxunto das clases populares en sociedades periféricas subdesenvolvidas como Galiza.

Para empezar, non existe nengunha política laboral e social merecente de tal nome aprobada en Maastricht. Para continuar, os evanescentes acordos suscritos nese eido son simples e vácuas declaracións de intencións. En terceiro lugar, non forman parte do texto articulado do tratado - cousa que obviamente ocorre, en troques, coa política monetaria e outras - senon que figuran relegados a un dos dezoito Protocolos anexos ao mesmo, concretamente o Protocolo número 14 - que nen se coidaron de que a numeración atribuída non delatase a avaliación que esa temática lles mereceu no establecemento da orde de prioridades. En cuarto lugar, o contido dese Protocolo consiste nun Acordo de sete artigos que ocupa, por xunto, dúas páxinas das cento doce ocupadas polo texto do Tratado. Protocolos anexos, Acta final, e Declaracións adicionais (véxase páxs. 91 e 92 do DOCE, número C 191, 29/7/1992). En quinto lugar, ese Protocolo non foi suscrito polo Reino Unido (Gran Bretaña e Irlanda do Norte), que fica á marxe de todo compromiso en política laboral e social e pode sabotear a mais elemental "converxencia" da CE nese eido. En sexto lugar, e xusto á inversa de que ocorre coa política da UEM nas cuestións máis relevantes de política sociolaboral seguiráse a regra da unanimidade, no canto da maioría, para a validez dos acordos, o que supón manter o dereito de veto, co que os Estados con política social máis reaccionaria poderán boicotar a adopción de acordos "progresistas". Así acontece nada menos que coa seguridade e protección social dos traballadores, protección dos traballadores nas rescisións de contratos laborais, representación e defensa colectiva dos intereses dos traballadores e dos empresarios (incluída a coexistión), condicións de emprego dos cidadáns de terceiros países residentes na CE, e contribucións financeiras ao fomento e á creación de emprego. En sétimo lugar, non haberá política social comunitaria nengunha, nen por maioría nen por unanimidade do Consello, nada menos que a respecto dos salarios, dos dereitos de asociación e de sindicación, do dereito de folga e do lock-out patronal: ou sexa a lei da selva na hipercivilizada e democrática Europa do progreso.

Finalmente, mentras para a política económica se crea marco institucional ad hoc (UEM, SEBC, BCE, xa comentados), en política laboral e social non se crea institución nengunha. Mellor dito, crease unha, nefeito: o aparello represivo indispensable para facerlle aturar ao proletariado semellante situación, é dicir, a Europol e o aparello de xustiza.

O pitorreo dos señores de Maastricht a respecto do proletariado e clases populares de toda a CE acada o seu culmen coa escarnecedora peripecia do chamado Fondo de Coesión Económica e Social (Protocolo número 15 anexo ao TUE).

A orixe dese Fondo está no denominado "paquete Delors II", conxunto de tres liñas de apoios financeiros proposto por iniciativa de Jacques Delors e

"Que Europa após-Maastricht?"

LISBOA 19 E 20 DE MARÇO 1994
PADRÃO DOS DESCOBRIMENTOS

dirixidas, respectivamente, á mellora da competitividade, ao reforzamento da actividade exterior, e á coesión económica e social.

Mais á hora da verdade acontece: 1º) Que o protocolo relativo ao Fondo de Coesión limitase a acordar que "deberá ser criado", ou sexa, que en Maastricht nen siquer se criou o Fondo; 2º) Que o destino sinalado para o Fondo pouco ten que ver coa coesión social e os traballadores: será aplicado a proxectos "nos ámbitos do medio ambiente e das redes transeuropeas"; 3º) Que, anque so se concede aos países con PNB inferior ao 90% da media da CE, que resultan ser Irlanda, Grecia, Portugal e o Estado español, o Fondo será xestionado polo Estado respectivo, co que no caso do Español xa sabemos que poden esperar Galiza e os traballadores galegos;

En suma, nunca tan descaradamente reaccionario se amostrara o poder político dos Estados da CE como na conclusión do TUE en Maastricht, no seu deseño monetarista da política económica común e no soberbio desprezo dos intereses e dereitos máis elementais dos traballadores, as clases populares, e os pobos enteiros máis desfavorecidos e periféricos da glorificada e opulenta Comunidade Europea.

Patrocinado pela UDP

Sede Nacional: Rua S. Bento nº 698, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3885034 Fax: (01) 3885035
Gabinete da UDP Assembleia da República: Palácio de S. Bento, 1200 LISBOA - PORTUGAL Tel: (01) 3968347 Fax: (01) 3954278